

Zorgpad voor (kwetsbare) oudere patiënten met hartfalen (opgenomen) in het ziekenhuis

Initiatief

Nederlandse Vereniging voor Klinische Geriatrie

In samenwerking met

Nederlandse Internisten Vereniging, Nederlandse Vereniging voor Cardiologie, Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland en Harteraad

Algemene gegevens

De ontwikkeling wordt ondersteund door het Kennisinstituut van Medisch Specialisten (www.kennisinstituut.nl) en wordt gefinancierd uit de Kwaliteitsgelden Medisch Specialisten (SKMS).

Afbakening project

Aanleiding voor het ontwikkelen van het zorgpad

Hartfalen is een aandoening die vooral op oudere leeftijd voorkomt. De helft van de oudere patiënten met hartfalen is kwetsbaar.

Kwetsbaarheid gaat gepaard met een hogere kans op een delier, hogere mortaliteit, een langere opnameduur, meer heropnames, lagere kwaliteit van leven en vaker functionele achteruitgang.

In 2021 is de nieuwe richtlijn hartfalen van de European Society of Cardiology verschenen, die het belang van screening op kwetsbaarheid benadrukt als onderdeel van de behandeling van oudere patiënten met hartfalen alsook een andere organisatie van zorg voor deze groep patiënten. Door verminderde fysieke en cognitieve functie en kortere levensverwachting wordt zowel de toegankelijkheid van zorg minder als ook de behandeldoelen anders. Echter, in de ESC-richtlijn wordt niet beschreven hoe dit zorgproces eruit zou moeten zien. Daarom is het doel van dit project om een zorgpad te ontwikkelen voor oudere patiënten met hartfalen die opgenomen zijn in Nederlandse ziekenhuizen met daarin beschreven hoe de zorg voor deze groep patiënten het beste georganiseerd kan worden met als doel kortere opnameduur, lagere kans op een delier, minder verlies van functionaliteit en zelfredzaamheid, betere kwaliteit van leven en minder zorgconsumptie inclusief heropnames.

Doel van het zorgpad

Doel is het beschrijven van het klinische zorgpad voor (kwetsbare) oudere patiënten met hartfalen in het ziekenhuis, op basis van de meeste recente medische kennis omtrent de zorg voor (kwetsbare) oudere patiënten met hartfalen.

Afbakening van het zorgpad

Dit zorgpad beschrijft het klinische zorgpad voor (kwetsbare) oudere patiënten met hartfalen in het ziekenhuis. Poliklinische zorg, zorg buiten het ziekenhuis en niet-kwetsbare en jongere patiënten vallen buiten het kader van dit zorgpad.

Om welke patiëntengroep gaat het?

Het gaat om (kwetsbare) oudere patiënten (70+) met hartfalen in het ziekenhuis.

Wat zijn de belangrijkste en voor de patiënt relevante uitkomstmaten?

- Kwaliteit van leven (met aandacht voor sociale interactie);
- Afstemming van zorg;
- Fysiek functioneren, mobiliteit, zelfredzaamheid;
- Psychisch functioneren (cognitie, stemming, delier);
- Heropnames en opnameduur.

Beoogde gebruikers van het zorgpad

Dit zorgpad is ontwikkeld voor alle leden van de beroepsgroepen die betrokken zijn bij de klinische zorg voor (kwetsbare) oudere patiënten met hartfalen.

Raamwerk

Nr	Module/hoofdstuk/onderdeel zorgpad	Concept uitgangsvraag	Mogelijke literatuuranalyse(s)
1.	Screening op multimorbiditeit, kwetsbaarheid en cognitieve stoornissen en aansluitend de uitvoer van een geriatrisch assessment	<p>UV1: Wanneer en met welk instrument moeten patiënten gescreend worden op kwetsbaarheid en cognitieve stoornissen?</p> <p>UV2: Wanneer moet geriatrische expertise worden ingeroepen voor het uitvoeren van een (comprehensive) geriatric assessment?</p>	-
2.	Effectiviteit van niet-cardiale interventies (op relevante uitkomstmaten)	UV3: Welke niet-cardiale interventies moeten worden ingezet bij (kwetsbare) oudere patiënten met hartfalen om kwaliteit van leven te verbeteren en heropnames te voorkomen?	Voor welke niet-cardiale interventies bij hartfalen is een literatuuranalyse nodig?
3.	Medicatie (inzet van de nieuwe hartfalenmedicatie bij ouderen, aandacht voor polyfarmacie)	UV4: Wat is de aanbevolen behandelstrategie voor (kwetsbare) ouderen met hartfalen om kwaliteit van leven te verbeteren en heropnames te voorkomen?	<p>Literatuuranalyse naar de effectiviteit van de Fantastic Four medicijnen bij (kwetsbare) ouderen met hartfalen.</p> <p>Fantastic Four medicijnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ACE (angiotensin-converting enzym)-remmer/ARN (angiotensin receptor-neprilysin)-remmer, • Bètablokker; • MRA (mineralocorticoïde receptor antagonist); • Dapagliflozin/Empagliflozin.
4.	Nazorg (inzet van geriatrische/cardiale revalidatie, overdracht in de keten)	UV5: Hoe kan de nazorg voor (kwetsbare) oudere patiënten met hartfalen het beste worden ingericht?	<ul style="list-style-type: none"> • Telemonitoring (mogelijk via apps) bij ouderen voor follow-up bij hartfalen. • Digitale netwerkzorg
5.	Advance Care Planning	UV6: Hoe kan Advance Care Planning het beste worden ingezet en ingericht bij (kwetsbare) oudere patiënten met hartfalen?	Effect van Advance Care Planning bij patiënten met hartfalen

Relevante richtlijnen voor het zorgpad

- ESC-richtlijn Heart failure uit 2021
- ESC focused update Heart failure uit 2023
- Leidraad organisatie van intramurale hartfalenzorg
- Richtlijn Angst in de palliatieve fase
- Richtlijn CGA
- Richtlijn Chirurgie bij kwetsbare ouderen (verwacht Q2 2024)
- Richtlijn CVRM
- Richtlijn Delier bij volwassenen en ouderen
- Richtlijn DELIER Verpleegkundige uitgangsvragen bij de richtlijn Delier volwassenen en ouderen
- Richtlijn Depressie in de palliatieve fase
- Richtlijn Duizeligheid bij ouderen
- Richtlijn Hartrevalidatie (herziening verwacht Q2 2024)
- Richtlijn HASP
- Richtlijn Mild cognitive impairment
- Richtlijn Ondervoeding bij de geriatrische patiënt
- Richtlijn Palliatieve zorg bij hartfalen NYHA-klasse III en IV
- Richtlijn Pijn bij COPD of Hartfalen
- Richtlijn Polyfarmacie bij ouderen
- Richtlijn Preventie van valincidenten bij ouderen
- Richtlijn Proactieve Zorgplanning
- Richtlijn Slaapproblemen bij acut opgenomen ouderen
- Zorgpad hartfalen voor patiënten (Harteraad)